

AİLE ŞİRKETLERİNDE ÖRTÜLÜ SERMAYE UYGULAMALARININ MUHASEBE KAYITLARI VE VERGİ HUKUKU AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

AN EVALUATION OF HIDDEN CAPITAL PRACTICES IN FAMILY BUSINESSES FROM THE PERSPECTIVE OF ACCOUNTING RECORDS AND TAX LAW

Oğuz KUYUMCU*

ÖZ

Aile şirketleri, Türkiye ekonomisinin temel yapı taşlarından olup, finansman kararlarında ortaklardan borçlanma yöntemi sıklıkla tercih edilmektedir. Bu durum, vergi hukuku açısından örtülü sermaye uygulamalarını gündeme getirmekte ve muhasebe kayıtlarının doğru şekilde tutulmasını zorunlu kılmaktadır. Bu çalışmada, aile şirketlerinde örtülü sermaye uygulamalarının muhasebe kayıtları ve vergi hukuku boyutuyla kapsamlı bir değerlendirilmesi yapılmıştır. Çalışma sonucunda, muhasebe kayıtlarının vergisel nitelendirmede önemli bir araç olduğu, ancak işlemlerin ekonomik özünün esas belirleyici unsur olduğu tespit edilmiştir. Aile şirketlerinde ortaklarla yapılan borç-alacak işlemlerinin sürekli izlenmesi, örtülü sermaye riskinin yönetilmesi

ABSTRACT

Family businesses are one of the fundamental building blocks of the Turkish economy, and borrowing from partners is frequently preferred in financing decisions. This situation brings thin capitalization practices into play in terms of tax law and necessitates accurate accounting records. In this study, a comprehensive evaluation of thin capitalization practices in family businesses is conducted from the perspective of accounting records and tax law. As a result of the study, it has been determined that accounting records are an important tool in tax classification, but the economic substance of transactions is the primary determining factor. Continuous monitoring of receivable-payable transactions with partners in family businesses, managing thin capitalization

* Dr., Yüksekokul Sekreteri, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Isparta Bilişim Teknolojileri Meslek Yüksekokulu, oguzkuyumcu@isparta.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4153-7210.

Kuyumcu, O. (Mayıs 2026). Aile Şirketlerinde Örtülü Sermaye Uygulamalarının Muhasebe Kayıtları ve Vergi Hukuku Açısından Değerlendirilmesi, *Vergi Raporu*, 320, (7-21).

Makale Türü: Araştırma Makalesi

M.G.T.: 27.02.2026 / M.K.T.: 27.04.2026

ve düzeltme kayıtlarının zamanında yapılması, vergisel yaptırımlarla karşılaşmamak için büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, finansman gider kısıtlaması ile örtülü sermaye düzenlemelerinin birlikte değerlendirilmesi gerektiği ve düzeltme işlemlerinde vergilerin kesinleşip ödenmesi şartının Gelir İdaresi özelemleri çerçevesinde yorumlanmasının mükerrer vergilemeyi önleyeceği vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Aile Şirketleri, Örtülü Sermaye, Muhasebe Kayıtları, Vergi Hukuku.

JEL Sınıflandırma Kodları: H25, M41, K34, G32.

GİRİŞ

Türkiye ve dünya ekonomisinin itici gücünü oluşturan sermaye şirketlerinin önemli bir kısmı "aile şirketi" vasfına sahiptir. Bu işletmelerde kurumsallaşma süreçlerinin tamamlanamaması ve mülkiyet ile yönetimin aynı ailenin elinde bulunması, çoğu zaman şirket tüzel kişiliğinin malvarlığı ile ortakların şahsi malvarlıkları arasındaki yasal sınırların belirsizleşmesine yol açmaktadır (Çemberci, 2013: 11-12; Demir, 2021: 263). Aile işletmelerinin kendilerine has bu yapısı, kurumsal yönetim pratiklerinden ziyade sermaye yapısı ve finansman kararlarında çok daha belirleyici olmaktadır. Nitekim uluslararası literatürde de aile şirketlerinin, şirketin kontrolünü üçüncü kişi yatırımcılara kaptırmamak ve dış denetimlerden uzak durmak amacıyla dış finansmandan (banka kredisi, halka arz vb.) kaçındıkları ve ağırlıklı olarak "ailenin kişisel tasarruflarını" kullanma eğiliminde oldukları sıklıkla vurgulanmaktadır (Mishra ve McConaughy, 1999; Omağ ve Masun, 2022: 237).

Sermaye şirketlerinde ortakların, işletmenin fon ihtiyacını karşılarken Türk Ticaret Kanunu (TTK) hükümlerine göre "resmi bir sermaye artırımı" yapmak yerine doğrudan "şirkete borç verme" yöntemini tercih etmeleri oldukça yaygın

risk, and making adjustment records in a timely manner are of great importance to avoid tax sanctions. Furthermore, it is emphasized that the restriction on financing expenses and thin capitalization regulations should be evaluated together, and interpreting the condition of taxes being finalized and paid within the framework of Revenue Administration rulings will prevent double taxation.

Keywords: Family Firms, Thin Capitalization, Accounting Records, Tax Law.

JEL Classification Codes: H25, M41, K34, G32.

bir uygulamadır. Bu tercihin temelinde, sermayeye bağlanan fonların ileride sermaye azaltımı gibi katı ve uzun hukuki prosedürlere takılmadan istenildiği an geri çekilebilmesi kolaylığı yatmaktadır (Işık, 2005: 39-40). Ayrıca, şirket finansmanında kullanılan borçlar üzerinden hesaplanan faizlerin vergiden düşülebilmesi (vergi kalkanı etkisi), ortakları sermaye koymak yerine borç vermeye iten en önemli rasyonel nedendir (Gottardo ve Moisello, 2014; Omağ ve Masun, 2022: 236). Muhasebe tekniği ve Tekdüzen Hesap Planı (TDHP) açısından bakıldığında; ortakların sermaye taahhütleri dışında şirkete nakit vermeleri veya şirketin borçlarının bizzat ortaklar tarafından ödenmesi sonucunda doğan yükümlülükler, bilançonun pasifinde "331- Ortaklara Borçlar" hesabında izlenmektedir. Her ne kadar bu hesap meşru bir yabancı kaynak kalemi olsa da söz konusu tutarların bilançoda sürekli ve yüksek tutarlarda alacak bakiyesi vermesi vergi incelemelerinde en temel risk (kırmızı bayrak) göstergelerinden biri kabul edilmektedir.

Ortakların, yatırdıkları fonları işletmenin faaliyetlerine kalıcı bir "sermaye" olarak tahsis etmek yerine şirketle suni bir borç ilişkisi kurmaları, vergi hukuku açısından evrensel bir güvenlik müessesesi olan "örtülü sermaye" (thin capita-

lization) kavramını gündeme getirmektedir (Öncel, 1978; Karslıoğlu, 2019: 194). Zayıf sermaye veya örtülü sermaye, şirketlerin kurumlar vergisi matrahını minimize etmek amacıyla öz kaynak finansmanı yerine aşırı düzeyde borç finansmanını tercih etmesi şeklinde ortaya çıkmaktadır (Gücenme Gençoğlu ve Ertan, 2012: 88). 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun (KVK) 12. maddesi uyarınca; kurumların ortaklarından veya ortaklarla ilişkili kişilerden temin ederek işletmede kullandıkları borçların, hesap dönemi içinde herhangi bir tarihte kurumun dönem başı öz sermayesinin üç katını aşan kısmı "örtülü sermaye" sayılmaktadır. Kanun koyucu bu düzenleme ile, özünde işletmeye konulması gereken sermayenin kâğıt üzerinde borç kisvesi altında gösterilerek faiz hesaplanmasını ve bu faizlerin gider yazılarak devletin vergi gelirlerinin zarara uğratılmasını engellemeyi hedeflemiştir (Micheler, 2010; Karslıoğlu, 2019: 194). Vergi Usul Kanunu'nun (VUK) 3. maddesinde yer alan "özün biçime önceliği" ilkesi gereği, hukuken yabancı kaynak gibi görünen bu fonlar ekonomik özü itibarıyla öz kaynak niteliği taşıdığından; bu borçlar için hesaplanan (kur farkı hariç) faizler Kanunen Kabul Edilmeyen Gider (KKEG) sayılmakta ve dağıtılmış zımni kâr payı olarak yeniden vasıflandırılmaktadır (Kızılot, 2002; Karslıoğlu, 2019: 194).

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki aile şirketlerinde yaygın bir finansman yöntemi olan "ortaklardan borçlanma" uygulamasını ve "331 Ortaklara Borçlar" hesabının muhasebesel işleyişini, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12. maddesinde düzenlenen örtülü sermaye müessesesi çerçevesinde incelemektir. Vergi incelemelerinde ve muhasebe uygulamalarında sıklıkla karşılaşılan tereddütleri gidermeyi amaçlayan çalışmada, öncelikle aile şirketlerinde finansman ihtiyacı ve ortaklara borçlar hesabının işleyişi ele alınmaktadır. Ardından, KVK kapsamında örtülü sermaye müessesesinin yasal çerçevesi, ilişkili kişi kavramı ve öz sermayenin üç katı sınırı açık-

lanmaktadır. Sonraki bölümde ise örtülü sermaye tutarının tespiti, borç alan ve borç veren kurumlar nezdinde yapılacak muhasebe kayıtları, düzeltme işlemleri, kâr payı stopajı, geçici vergi dönemlerinde yapılacak düzeltmeler, finansman gider kısıtlaması ile etkileşim ve aile şirketlerine özgü uygulama sorunları muhasebesel ve hukuki açıdan değerlendirilmektedir. Çalışma, elde edilen bulguların ve uygulamaya yönelik önerilerin yer aldığı sonuç bölümüyle tamamlanmaktadır.

1- AİLE ŞİRKETLERİNDE FİNANSMAN İHTİYACI VE "331 ORTAKLARA BORÇLAR" HESABININ İŞLEYİŞİ

Aile şirketleri, kuruluş aşamasından büyüme ve olgunluk evrelerine kadar ihtiyaç duydukları işletme sermayesini tedarik ederken diğer kurumsal şirketlerden farklı finansal reflexler göstermektedirler. Uluslararası finans literatüründe aile işletmelerinin sermaye yapısı incelendiğinde; işletme sahiplerinin şirketin kontrolünü ve karar alma mekanizmalarını dışarıdaki üçüncü kişi yatırımcılara kaptırmamak (risk of loss of control) ve şeffaflık gerektiren ağır dış denetim süreçlerinden uzak durmak amacıyla dış finansmandan kaçındıkları görülmektedir (Mishra ve McConaughy, 1999; Omağ ve Masun, 2022: 237). Bu içe kapanık finansman güdüsü, aile şirketlerini dış kaynak (banka kredisi veya halka arz) yerine ağırlıklı olarak "öz sermaye" veya "ailenin/ ortakların şahsi tasarrufları" üzerinden fonlamaya itmektedir.

Sermaye şirketlerinde işletmenin büyümesi veya günlük nakit açıklarının kapatılması için fon gerektiğinde, ortakların yasal prosedürleri izleyerek Türk Ticaret Kanunu (TTK) hükümlerine göre "resmi bir sermaye artırım" yapmak yerine şirkete doğrudan "borç verme" yöntemini tercih etmeleri oldukça yaygın bir ticari alışkanlıktır. Bu tercihin altında son derece rasyonel ve ekonomik nedenler yatmaktadır. Öncelikle, işletmeye sermaye olarak bağlanan fonların ileride acil

bir nakit ihtiyacı doğduğunda ortaklar tarafından geri çekilmesi, ancak “sermaye azaltımı” gibi katı, uzun ve alacaklıların korunmasını gerektiren karmaşık hukuki prosedürlerle mümkündür (Işık, 2005: 39). Oysa borç verme yöntemi, ortağa şirkete yatırdığı fonu dilediği zaman hiçbir hukuki engele takılmadan şirketten geri çekme esnekliği sunmaktadır (Lopez-Gracia ve Sanchez-Andujar, 2007; Omağ ve Masun, 2022: 237). Ayrıca, şirket finansmanında öz kaynak yerine borç kullanımının tercih edilmesinin en büyük teşvik edici unsuru, borçlar üzerinden hesaplanan faiz giderlerinin kurum kazancından indirilerek vergi matrahını aşındırması, yani “vergi kalkını (tax shield)” yaratmasıdır (Gottardo ve Moisello, 2014; Omağ ve Masun, 2022: 236).

Muhasebe tekniği ve Tekdüzen Hesap Planı (TDHP) işleyişi açısından bakıldığında; ortakların şirkete nakit para vermeleri, işletmenin ticari borçlarının bizzat ortaklar tarafından şahsen ödenmesi veya şirketin ortaklardan mal/hizmet alması sonucunda ortaya çıkan şirket yükümlülükleri, bilançonun kısa vadeli yabancı kaynaklar grubu içindeki “**331- Ortaklara Borçlar**” (vadesi bir yılı aşanlar için “431- Ortaklara Borçlar”) hesabında izlenmektedir. Aile şirketlerinde kurumsallaşma süreçlerinin tamamlanamaması ve ortakların şirketi bir şahıs işletmesi gibi yönetme eğilimleri (Demir, 2021: 263), söz konusu hesabın adeta sürekli işleyen bir “şahsi banka hesabı” veya “cari hesap” gibi kullanılmasına yol açmaktadır. Bu durum, “331 Ortaklara Borçlar” hesabının pasif karakterli bir hesap olmasına rağmen bilançoda sürekli, hareketli ve yüksek tutarlarda alacak bakiyesi vermesiyle sonuçlanmaktadır.

Özel hukuk ve muhasebe standartları çerçevesinde 331 numaralı hesap meşru bir yabancı kaynak kalemi olsa da bu hesabın şişmesi ve ortakların alacaklarını sermayeye ilave etmeyerek (sermaye artırımına gitmeyerek) şirketi sürekli borçla finanse etmeleri vergi idaresi açısından en temel risk göstergelerinden biridir (Göksoy,

2019: 59). Vergi incelemelerinde, işletmenin faaliyet hacmine kıyasla yetersiz bir öz sermayeye sahip olması ve bu eksikliğin sürekli olarak “331 Ortaklara Borçlar” hesabıyla finanse edilmesi “zayıf sermaye” uygulamasının tipik bir kanıtı olarak değerlendirilir. Vergi Usul Kanunu’nun (VUK) 3. maddesinde yer alan “vergilendirmede olayın gerçek mahiyetinin esas olduğu (özün biçime önceliği)” ilkesi gereği idare; şeklen bir yabancı kaynak gibi kayıtlara alınan bu fonların, özünde işletmeye sürekli tahsis edilmiş gizli bir öz kaynak olduğunu kabul eder (Gücenme Gençoğlu ve Ertan, 2012: 88). 331 numaralı hesapta biriken bu tutarların yasal sınırları aşması durumu, bir sonraki bölümde incelenecek olan KVK madde 12 kapsamındaki “örtülü sermaye” müessesesinin işletilmesinin temel dayanağını oluşturmaktadır.

2- 5520 SAYILI KVK KAPSAMINDA ÖRTÜLÜ SERMAYE MÜESSESESİ (ÖZ SERMAYENİN 3 KATI SINIRI)

Türk vergi sisteminde örtülü sermaye hususu, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu’nun (KVK) 12. maddesinde tamamen objektif kriterlere bağlanarak düzenlenmiştir. Eski 5422 sayılı Kanun dönemindeki yoruma açık ve sübjektif nitelik taşıyan “borcun işletmede devamlı kullanılması” ve “emsali kurumlara göre bariz fazlalık göstermesi” gibi şartlar terk edilmiş; yerine muhasebe standartlarına ve matematiksel ölçümlere dayalı kesin bir sınır getirilmiştir. KVK’nın 12. maddesinin birinci fıkrasına göre; “*Kurumların, ortaklarından veya ortaklarla ilişkili olan kişilerden doğrudan veya dolaylı olarak temin ederek işletmede kullandıkları borçların, hesap dönemi içinde herhangi bir tarihte kurumun öz sermayesinin üç katını aşan kısmı, ilgili hesap dönemi için örtülü sermaye sayılır.*”

Bir borcun yasa karşısında örtülü sermaye olarak nitelendirilebilmesi için kanun koyucu üç temel şartın birlikte gerçekleşmesini aramaktadır:

1. Borcun Ortaktan veya Ortakla İlişkili Kişiden Temin Edilmesi: KVK uygulamasında örtülü sermaye açısından “ilişkili kişi”, ortağın

doğrudan veya dolaylı olarak en az %10 oranında ortağı olduğu veya en az bu oranda oy veya kâr payı hakkına sahip olduğu kurumu ya da doğrudan veya dolaylı olarak ortağın veya ortakla ilişkili bu kurumun sermayesinin, oy veya kâr payı hakkının en az %10'una sahip olan gerçek kişi veya kurumu ifade etmektedir. Aile şirketlerinde genellikle kurucu ortakların veya ailenin diğer üyelerinin şahsi tasarruflarını şirkete borç olarak vermeleri bu şartın doğrudan gerçekleşmesine neden olmaktadır.

2. Temin Edilen Borcun İşletmede Kullanılması: Ortaktan veya ilişkili kişiden alınan borç, işletmenin ticari faaliyetlerinde veya yatırımlarında değerlendirilmelidir. Alınan borç işletmenin kendi uhdesinde tutulmayıp, aynı şartlarla grubun başka bir şirketine aynen aktarılıyorsa (köprü kredi), borcu alan kurum nezdinde örtülü sermaye olduğundan söz edilemez.

3. Borcun Öz Sermayenin Üç Katını Aşması: KVK'nın getirdiği en somut güvenlik kuralı budur (Gücenme Gençoğlu ve Ertan, 2012: 90). Muhasebe uygulamaları ve Tekdüzen Hesap Planı (TDHP) açısından konuya yaklaşıldığında; bilançonun pasifinde yer alan **“331- Ortaklara Borçlar”** (veya 431/332/432 nolu hesaplar) hesabında izlenen tutarların toplamı, kurumun *hesap dönemi başındaki* (genellikle 1 Ocak tarihindeki) net öz sermayesi ile kıyaslanmaktadır (Göksoy, 2019: 59). Borç toplamının, dönem başı öz sermayenin üç katını aştığı gün itibarıyla, aşan kısım “yabancı kaynak” vasfını yitirir ve vergi hukuku açısından “örtülü sermaye” niteliği kazanır.

Kanun koyucu, öz sermayenin yetersiz kalması veya kârın sermayeye eklenmemesi (sermaye artırımını yapılmaması) nedeniyle “331 Ortaklara Borçlar” hesabına yığılan bu fonların, şeklen borç gibi görünse de ekonomik özü itibarıyla işletmeye tahsis edilmiş bir “sermaye” olduğunu (özün önceliği ilkesi gereğince) peşinen kabul etmektedir (Öncel, 1978; Karslıoğlu, 2019: 194). Özel hukuk (Ticaret Hukuku) açısından ortağın şirketten alacaklı olması ve bu borcun geçerliliği

korunmaya devam etse de (Göksoy, 2019: 60), vergi hukuku bakımından durum tamamen farklıdır. Zira örtülü sermaye sınırının aşılması, bu sermaye üzerinden ödenen faiz ve kur farklarının “Kanunen Kabul Edilmeyen Gider (KKEG)” sayılması ve dağıtılmış kâr payı (zımni temettü) olarak stopaja tabi tutulması gibi mükellefler açısından çok ağır vergisel yaptırımlar doğurmaktadır.

3- ÖRTÜLÜ SERMAYEYE İLİŞKİN MUHASEBE KAYITLARI VE DÜZELTME İŞLEMLERİ

Örtülü sermaye uygulamasının vergisel sonuçları kadar, bu sonuçların muhasebe sistemine doğru bir şekilde yansıtılması da büyük önem taşımaktadır. Örtülü sermaye kapsamında yapılan işlemler, hem borç alan (örtülü sermaye kullanan) kurum hem de borç veren (ortak veya ilişkili kişi) nezdinde çift taraflı düzeltme işlemlerini gerektirmektedir. Bu bölümde, örtülü sermayeye ilişkin muhasebe kayıtları ve düzeltme işlemleri, ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde kapsamlı bir şekilde ele alınacaktır.

3.1- Örtülü Sermaye Müessesesinin Yasal Çerçevesi

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12. maddesinde düzenlenen örtülü sermaye müessesesi, kurumların ortaklarından veya ortaklarla ilişkili kişilerden temin ederek işletmede kullandıkları borçların, hesap dönemi içinde herhangi bir tarihte kurumun öz sermayesinin üç katını aşan kısmını örtülü sermaye olarak tanımlamaktadır. Bu düzenleme ile vergi güvenlik müessesesi olarak ihdas edilen örtülü sermaye uygulamasında, aşan kısma isabet eden finansman giderlerinin kurum kazancının tespitinde indirim konusu yapılması engellenmektedir.

Kanun koyucu, Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 11/1-b maddesinde, örtülü sermaye üzerinden ödenen veya hesaplanan faiz, kur farkı ve benzeri giderlerin kurum kazancının tespitinde indirim

konusu yapılamayacağını hükme bağlamıştır. Bu hüküm, örtülü sermaye uygulamasının temel vergisel yaptırımını oluşturmaktadır.

3.2- Örtülü Sermayede Düzeltme İşlemlerinin Hukuki Dayanağı

Örtülü sermayeye ilişkin düzeltme işlemlerinin yasal dayanağı, Kurumlar Vergisi Kanununun 12. maddesinin 7. fıkrasında düzenlenmiştir. Bu fıkraya göre:

“Örtülü sermaye üzerinden kur farkı hariç, faiz ve benzeri ödemeler veya hesaplanan tutarlar, Gelir ve Kurumlar Vergisi kanunlarının uygulanmasında, gerek borç alan gerekse borç veren nezdinde, örtülü sermaye şartlarının gerçekleştiği hesap döneminin son günü itibarıyla dağıtılmış kâr payı veya dar mükellefler için ana merkeze aktarılan tutar sayılır. Daha önce yapılan vergilendirme işlemleri, tam mükellef kurumlar nez-

dinde yapılacak düzeltmede örtülü sermayeye ilişkin kur farklarını da kapsayacak şekilde, taraf olan mükellefler nezdinde buna göre düzeltilir. Şu kadar ki, bu düzeltmenin yapılması için örtülü sermaye kullanan kurum adına tarh edilen vergilerin kesinleşmiş ve ödenmiş olması şarttır”.

Bu düzenleme ile örtülü sermaye üzerinden hesaplanan faiz ve benzeri ödemeler, hukuki nitelik değiştirilerek kâr payı dağıtımı olarak kabul edilmekte ve her iki tarafın da düzeltme işlemi yapması gerekmektedir.

3.3- Örtülü Sermaye Tutarının Tespiti

Muhasebe kayıtlarına geçilmeden önce, öncelikle örtülü sermaye tutarının doğru bir şekilde hesaplanması gerekmektedir. Örtülü sermaye tutarı, dönem başı öz sermayenin üç katını aşan borç kısmıdır.

Tablo 1: Örtülü Sermaye Hesaplama Tablosu

Unsur	Tutar (TL)
Dönem Başı Öz Sermaye (A)	500.000
Öz Sermayenin 3 Katı (B = A x 3)	1.500.000
Ortak veya İlişkili Kişilerden Alınan Toplam Borç (C)	3.000.000
Örtülü Sermaye Tutarı (D = C- B)	1.500.000

Kaynak: Literatürde yer alan çalışmalar kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur.

Örtülü sermaye tespit edildikten sonra, örtülü sermayeye isabet eden finansman giderlerinin hesaplanması gerekmektedir. Bu hesaplama için örtülü sermaye tespit oranı kullanılmaktadır:

Örtülü Sermaye Tespit Oranı = Örtülü Sermaye Tutarı / Toplam Borç

Örtülü Sermaye Tespit Oranı = 1.500.000 / 3.000.000 = **0,50 (%50)**

Bu oran, toplam finansman giderlerinin ne kadarlık kısmının örtülü sermayeye isabet ettiğinin hesaplanmasında kullanılmaktadır.

3.4- Borç Alan Kurum Nezdinde Yapılacak Muhasebe Kayıtları

Borç alan kurum (örtülü sermaye kullanan), örtülü sermayeye isabet eden finansman giderlerini kanunen kabul edilmeyen gider (KKEG) olarak dikkate almak zorundadır. Bu işlem, dönem sonu düzeltme kayıtları ile gerçekleştirilmektedir.

3.4.1- Finansman Giderlerinin KKEG Olarak Kaydı

Borç alan kurum, örtülü sermayeye isabet

eden faiz, kur farkı ve benzeri giderleri gider hesaplarından çıkararak KKEG olarak raporlamalıdır.

Örnek 1: (A) A.Ş., ortağı (B) A.Ş.'den aldığı 3.000.000 TL borç için 2025 yılında toplam

300.000 TL faiz ödemiştir. Dönem başı öz sermayesi 500.000 TL olan (A) A.Ş.'nin örtülü sermaye tutarı 1.500.000 TL olarak hesaplanmıştır. Örtülü sermayeye isabet eden faiz gideri 150.000 TL'dir.

Tablo 2: Örtülü Sermayeye İsbet Eden Faiz Hesaplaması

Açıklama	Tutar (TL)
Toplam Borç	3.000.000
Toplam Faiz Gideri	300.000
Örtülü Sermaye Tutarı	1.500.000
Örtülü Sermayeye İsbet Eden Faiz (1.500.000/3.000.000 x 300.000)	150.000

Kaynak: Literatürde yer alan çalışmalar kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur.

Borç alan kurum tarafından yapılacak muhasebe kaydı şu şekildedir:

31.12.2025	
689 Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler Hs.	150.000
-- 780 Finansman Giderleri Hs.	150.000
<i>Örtülü sermaye nedeniyle KKEG kaydı</i>	
31.12.2025	
900 Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler Hs.	150.000
-- 950 Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler Karşılığı Hs.	150.000
<i>Nazım hesaplara KKEG kaydı</i>	

Bu kayıt ile, örtülü sermayeye isabet eden faiz gideri finansman giderleri hesabından çıkarılarak kanunen kabul edilmeyen gider olarak izlenmeye başlanmaktadır. Böylece kurum kazancının tespitinde bu tutarın indirim konusu yapılması engellenmektedir.

3.4.2- Kur Farkı Giderlerinin Durumu

Kanunun 12/7. maddesinde açıkça belirtildiği üzere, örtülü sermaye üzerinden hesaplanan kur farkları, kâr payı sayılmamakta ve düzeltme iş-

lemlerinde kur farklarının da dikkate alınacağı hükme bağlanmaktadır. Bu düzenleme karşısında, örtülü sermayeye isabet eden kur farkı giderleri de KKEG olarak dikkate alınmalıdır.

Örnek 2: (A) A.Ş., ortağı olduğu (C) Ltd. Şti.'den döviz bazında borç almış ve bu borç nedeniyle 45.000 TL kur farkı gideri oluşmuştur. Toplam borç içinde örtülü sermaye oranı %50 ise, örtülü sermayeye isabet eden kur farkı 22.500 TL'dir.

Bu tutar için yapılacak muhasebe kaydı:

31.12.2025	
689 Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler Hs.	22.500
-- 780 Finansman Giderleri Hs.	22.500
<i>Örtülü sermaye kaynaklı kur farkının KKEG kaydı</i>	

3.5- Borç Veren Kurum Nezdinde Yapılacak Muhasebe Kayıtları

Borç veren kurum (ortak veya ilişkili kişi), tahsil ettiği faiz ve benzeri gelirlerin örtülü sermayeye isabet eden kısmını, gelir hesaplarından çıkararak iştirak kazançları istisnası kapsamında değerlendirmelidir.

3.5.1- Faiz Gelirlerinin Kar Payına Dönüşümü

Borç veren kurum, örtülü sermaye nedeniyle

Borç veren kurum tarafından yapılacak muhasebe kaydı:

31.12.2025	
642 Faiz Gelirleri Hs.	87.500
-- 649 Diğer Olağan Gelir ve Kârlar Hs.	87.500
<i>Faiz gelirisinin kâr payına dönüştürülmesi</i>	

Alternatif olarak, doğrudan **640 İştiraklerden Temettü Gelirleri** hesabına kayıt yapılması da mümkündür.

3.5.2- İştirak Kazançları İstisnası Uygulaması

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5/1-a maddesi uyarınca, iştirak kazançları kurumlar vergisinden istisna edilmiştir. Örtülü sermaye nedeniyle kâr payı sayılan tutarlar da bu istisnadan yararlanabilecektir.

İstisna uygulaması için, örtülü sermaye kullanan kurum adına tarh edilen vergilerin kesinleşmiş ve ödenmiş olması şartı aranmaktadır. Ancak, geçici vergi dönemlerinde hesaben düzeltme yapılması durumunda bu şart aranmayabilir.

kâr payı sayılan tutarı, faiz gelirlerinden iştirak kazançları hesabına aktarmalıdır.

Örnek 3: (B) A.Ş., ortağı olduğu (A) A.Ş.'ye kullandığı borç için 80.000 TL faiz ve 95.000 TL vade farkı olmak üzere toplam 175.000 TL gelir elde etmiştir. Örtülü sermaye oranı %50 olduğuna göre, örtülü sermayeye isabet eden tutar 87.500 TL'dir.

3.5.3- Kur Farkı Gelirlerinin Durumu

Borç veren kurum nezdinde, örtülü sermayeye isabet eden kur farkı gelirleri de düzeltmeye tabi tutulmalıdır. Kur farkları kâr payı sayılmakla birlikte, düzeltme işlemleri kapsamında değerlendirilmektedir.

3.6- Kar Payı Stopajı ve Muhasebe Kayıtları

Örtülü sermaye üzerinden hesaplanan faiz ve benzeri ödemelerin kar payı sayılması, beraberinde kâr payı stopajı yükümlülüğünü getirmektedir. Ancak bu konuda tereddütlü hususlar bulunmaktadır.

3.6.1- Stopaj Yükümlüsü ve Oranı

Kar payı dağıtımına bağlı stopaj, Gelir Vergisi Kanunu'nun 94. maddesi uyarınca, kar payını dağıtan kurum tarafından yapılmaktadır. Stopaj oranı, tam mükellef kurumlara dağıtılan kar paylarında %15, dar mükellef kurumlara dağıtılan kar paylarında ise genellikle %15 olmakla birlik-

te çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmaları çerçevesinde farklılaşabilmektedir.

Örnek 4: (A) A.Ş., ortağı (B) A.Ş.'ye örtülü sermaye nedeniyle kar payı sayılan 87.500 TL üzerinden %15 oranında stopaj hesaplamıştır.

Stopaj tutarı: $87.500 \times \%15 = 13.125$ TL

Stopajın muhasebe kaydı:

31.12.2025	
689 Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler Hs.	13.125
-- 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hs.	13.125
<i>Örtülü sermaye kaynaklı kâr payı stopajı</i>	

3.6.2- Stopajın Vergisel Sonuçları

Stopaj tutarı, kurum kazancının tespitinde gider yazılamamaktadır. Bu nedenle stopajın da KKEG olarak dikkate alınması gerekmektedir. Ancak, kâr payı dağıtımına bağlı stopajın, kar dağıtımına bağlı bir vergi olması nedeniyle, bu tutarın da düzeltme işlemleri kapsamında değerlendirilmesi gerektiği unutulmamalıdır.

3.7- Geçici Vergi Dönemlerinde Düzeltme İşlemleri

Örtülü sermaye uygulamasında düzeltme işlemleri, sadece hesap dönemi sonunda değil, geçici vergi dönemlerinde de yapılabilmektedir. 1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nde, geçici vergi dönemlerinde hesaben düzeltme yapılabileceği belirtilmiştir.

Tablo 3: Geçici Vergi Dönemlerinde Düzeltme Zamanlaması

Düzeltilme Zamanı	Borç Alan Kurum	Borç Veren Kurum
Aynı geçici vergi döneminde	Hesaben düzeltme yapılabilir	Hesaben düzeltme yapılabilir
İzleyen geçici vergi döneminde	Düzeltilme beyannamesi verilir	Vergilerin kesinleşip ödenmesi şartıyla düzeltme yapılır
Hesap dönemi kapandıktan sonra	VUK kapsamında düzeltme talebi	Vergilerin kesinleşip ödenmesi şartıyla düzeltme yapılır

Kaynak: Literatürde yer alan çalışmalar kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur.

3.7.1- Aynı Geçici Vergi Döneminde Düzeltme

Örtülü sermaye şartlarının gerçekleştiği geçici vergi döneminde, borç alan kurum tarafından giderleştirilen faiz ve benzeri giderlerin, aynı dönemde düzeltilmesi mümkündür. Bu durumda, düzeltme işlemi yapıldığı için vergilerin kesinleşip ödenmesi şartı aranmamaktadır.

3.7.2- İzleyen Dönemlerde Düzeltme

Gider yazılan geçici vergi döneminden sonra düzeltme yapılması halinde, borç alan kurum tarafından verilen düzeltme beyannamesi ile tahakkuk eden vergilerin kesinleşmiş ve ödenmiş olması şartıyla, borç veren kurum tarafından da düzeltme yapılabilecektir.

3.8- Düzeltme İşlemlerinde Zaman Aşımı ve Ödeme Şartı

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12/7. maddesinde yer alan "tarh edilen vergilerin kesinleşmiş ve ödenmiş olması" şartı, uygulamada tereddütlere neden olmaktadır.

3.8.1- Ödeme Şartının Yorumu

Gelir İdaresi Başkanlığı'nın konuya ilişkin özeldeleri incelendiğinde, farklı yaklaşımlar görülmektedir:

- **19 Ağustos 2013 tarihli özelge:** Borç alan kurumda matrah oluşmaması nedeniyle tarhiyat yapılmamışsa ve ödenmiş bir vergi yoksa, borç veren kurum tarafından düzeltme yapılarak iştirak kazançları istisnasından yararlanılması mümkün değildir.
- **15 Aralık 2020 tarihli özelge:** Örtülü sermaye şartlarının gerçekleştiği geçici vergi döneminde hesaben düzeltme yapılması durumunda, düzeltme şartlarının varlığı aranmayacaktır. Ancak dönem kapandıktan sonra yapılacak düzeltmelerde, borç alan kurum nezdinde yapılan düzeltme neticesinde bir tarhiyatın olması ve bu verginin kesinleşip ödenmesi gerekmektedir.
- **4 Mart 2022 tarihli özelge:** Borç alan kurumun ilgili dönemde kurumlar vergisi matrahının oluşması ve bu matrah üzerinden tarh edilen vergilerin kesinleşmiş ve ödenmiş olması halinde, borç veren kurum tarafından iştirak kazancı istisnasından yararlanılması mümkündür.

3.8.2- Zarar Beyanı Durumunda Düzeltme

Borç alan kurumun zarar beyan etmesi durumunda, örtülü sermaye nedeniyle KKEG eklen-

mesi ya zararı azaltacak ya da dönem sonucunu kar veya zarar olarak etkileyecektir. Bu durumda, vergi matrahı oluşmadığı için ödenmiş bir vergi de bulunmayacaktır. Ödeme şartının katı yorumlanması, borç veren kurumun istisnadan yararlanamamasına ve mükerrer vergilemeye yol açabilecektir.

3.9- Finansman Gider Kısıtlaması ile Etkileşim

1 Ocak 2021 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanan finansman gider kısıtlaması, örtülü sermaye uygulaması ile birlikte değerlendirilmesi gereken bir düzenlemedir.

3.9.1- Kısıtlamanın Kapsamı

Gelir Vergisi Kanunu'nun 41/1-9. bendi ve Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 11/i maddesi uyarınca, yabancı kaynakları öz kaynaklarını aşan mükelleflerin, aşan kısma ilişkin finansman giderlerinin %10'u kurum kazancının tespitinde KKEG olarak dikkate alınmaktadır.

3.9.2- Örtülü Sermaye KKEG'sinin Finansman Gider Kısıtlaması Hesabında Dikkate Alınmaması

Örtülü sermaye nedeniyle KKEG olarak dikkate alınan finansman giderleri, finansman gider kısıtlamasına tabi tutarın hesabında dikkate alınmamaktadır. Zira bu tutarlar zaten kurum kazancının tespitinde gider olarak kabul edilmemiştir.

Örnek 5: (A) A.Ş.'nin 2025 yılı toplam finansman gideri 500.000 TL olup, bunun 150.000 TL'si örtülü sermaye nedeniyle KKEG olarak dikkate alınmıştır. Finansman gider kısıtlaması hesabına esas alınacak tutar $500.000 - 150.000 = 350.000$ TL'dir.

Finansman gider kısıtlaması hesabı:

Açıklama	Tutar (TL)
Toplam Finansman Gideri	500.000
Örtülü Sermaye KKEG'si (-)	(150.000)
Finansman Gider Kısıtlaması Matrahı	350.000
Yabancı Kaynak Toplamı	6.000.000
Öz Kaynak Toplamı	3.000.000
Aşan Kısım (6.000.000- 3.000.000)	3.000.000
Aşan Kısım İsbet Eden Finansman Gideri (350.000 x 3.000.000/6.000.000)	175.000
Finansman Gider Kısıtlaması (%10)	17.500

Kaynak: Literatürde yer alan çalışmalar kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur.

Toplam KKEG tutarı:

KKEG Türü	Tutar (TL)
Örtülü Sermaye KKEG'si	150.000
Finansman Gider Kısıtlaması KKEG'si	17.500
Toplam KKEG	167.500

Kaynak: Literatürde yer alan çalışmalar kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur.

Toplu muhasebe kaydı:

31.12.2025	
689 Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler Hs.	167.500
-- 780 Finansman Giderleri Hs.	167.500
<i>Örtülü sermaye ve finansman gider kısıtlaması KKEG kaydı</i>	

3.10- Aile Şirketlerinde Örtülü Sermaye Uygulamalarının Özellikleri

Aile şirketleri, örtülü sermaye uygulamaları açısından özel önem taşımaktadır. Bu şirketlerde ortak-yönetici ilişkisinin iç içe geçmiş olması, örtülü sermaye riskini artırmaktadır.

3.10.1- Ortaklık Yapısı ve İlişkili Kişi Kavramı

Aile şirketlerinde, ortaklar arasında kan bağı bulunması, birçok kişiyi birbiriyle ilişkili hale getirmektedir. Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12. maddesinde yer alan ortaklık ve ilişkili kişi

tanımları, aile şirketlerinde geniş bir uygulama alanı bulmaktadır.

3.10.2- Yönetim Kurulu Üyelerine Borç Verilmesi

Aile şirketlerinde, yönetim kurulu üyelerine borç verilmesi uygulaması yaygındır. Bu tür işlemlerin örtülü sermaye kapsamında değerlendirilmesi ve gerekli muhasebe kayıtlarının yapılması gerekmektedir.

3.10.3- Cari Hesap İşlemleri

Aile şirketlerinde ortaklarla yapılan cari he-

sap işlemleri, örtülü sermaye uygulamasının en sık karşılaştığı alanlardan biridir. Ortaklarla yapılan borç-alacak işlemlerinin dönem sonlarında analiz edilerek, örtülü sermaye hesaplamasına dahil edilmesi gerekmektedir.

3.11- Örtülü Sermayede Envanter İşlemleri

Dönem sonu envanter işlemleri sırasında, örtülü sermaye uygulamasına ilişkin olarak aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

3.11.1- Borç Bakiyelerinin Analizi

Dönem sonunda, ortaklar ve ilişkili kişilerden alınan borç bakiyeleri analiz edilmeli, dönem içindeki en yüksek borç seviyesi tespit edilmelidir. Örtülü sermaye hesaplamasında, hesap dönemi içinde herhangi bir tarihteki en yüksek borç seviyesi dikkate alınmaktadır.

3.11.2- Dönem Başı Öz Sermaye Tespiti

Örtülü sermaye hesaplamasında kullanılacak öz sermaye, Vergi Usul Kanunu uyarınca tespit edilmiş hesap dönemi başındaki öz sermayedir. Dönem içinde yapılan sermaye artırımları, bu hesaplamada dikkate alınmamaktadır.

3.11.3- İstisna ve Muafiyetlerin Kontrolü

Kanunun 12/6. maddesinde sayılan istisna ve muafiyetlerin (gayri nakdi teminatlar karşılığında üçüncü kişilerden yapılan borçlanmalar, banka ve finans kurumlarından temin edilerek aynı şartlarla kullandırılan borçlar vb.) varlığı kontrol edilmeli, bu kapsama giren borçlanmalar örtülü sermaye hesaplaması dışında tutulmalıdır.

3.12- Düzeltme İşlemlerinde Vergisel Raporlama

Örtülü sermaye düzeltme işlemlerinin kurumlar vergisi beyannamesinde doğru gösterilmesi gerekmektedir.

3.12.1- Kurumlar Vergisi Beyannamesinde KKEG Gösterimi

Örtülü sermaye nedeniyle KKEG olarak dikkate alınan tutarlar, kurumlar vergisi beyannamesinin «Zarar Olsa Dahi İndirilecek İstisna ve İndirimler» bölümünde veya «Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler» satırında gösterilmelidir.

3.12.2- Geçici Vergi Beyannamesinde Düzeltme

Geçici vergi dönemlerinde yapılan hesaben düzeltmeler, ilgili geçici vergi beyannamesinde dikkate alınmalıdır. Daha önceki geçici dönemlerine ilişkin düzeltmeler ise, düzeltme beyannamesi ile yapılmalıdır.

3.12.3- Muhtasar Beyanname ile Stopaj Beyanı

Örtülü sermaye nedeniyle kâr payı sayılan tutarlar üzerinden hesaplanan stopaj, muhtasar beyanname ile beyan edilerek ödenmelidir.

3.13- Örtülü Sermaye Düzeltmelerinde İspat ve Belgelendirme

Örtülü sermaye düzeltme işlemlerinin vergisel denetimlerde sorunsuz geçebilmesi için, işlemlerin usulüne uygun belgelendirilmesi gerekmektedir.

3.13.1- Muhasebe Fişleri ve Yardımcı Defterler

Düzeltilme kayıtlarının dayanağını oluşturan muhasebe fişleri, örtülü sermaye hesaplamalarını gösterir yardımcı tablolar ve analizler düzenli olarak hazırlanmalı ve saklanmalıdır.

3.13.2- Yönetim Kurulu Kararları

Örtülü sermaye kapsamındaki borçlanmalar ve düzeltme işlemleri ile ilgili olarak yönetim kurulu kararları alınması, işlemlerin şirket menfaatine uygunluğunu ve vergisel uyumu belgelemek açısından faydalı olacaktır.

3.13.3- Özelge Talepleri

Tereddütlü hususlarda, Gelir İdaresi Başkanlığı'ndan özelge talep edilmesi, ileride doğabilecek uyuşmazlıkların önlenmesi açısından önem taşımaktadır.

SONUÇ

Aile şirketleri, Türkiye ekonomisinin bel kemiğini oluşturan işletmeler olarak, finansman yapıları ve kurumsallaşma düzeyleri itibarıyla özgün nitelikler taşımaktadır. Bu işletmelerde mülkiyet ile yönetimin iç içe geçmesi, çoğu zaman şirket tüzel kişiliği ile ortakların şahsi malvarlıkları arasındaki sınırların muğlaklaşmasına yol açmakta; bu durum, finansman kararlarına da doğrudan yansımaktadır. Ortakların, şirketin fon ihtiyacını karşılarken sermaye artırımını gibi prosedürel külfetlerden kaçınarak doğrudan borç verme yolunu tercih etmeleri, muhasebe kayıtlarında "331 Ortaklara Borçlar" hesabının sürekli ve yüksek bakiyeler vermesine neden olmaktadır. Her ne kadar bu hesap meşru bir yabancı kaynak kalemi olsa da, özellikle dönem başı öz sermayenin üç katını aşan borçlanmalar, vergi hukuku açısından örtülü sermaye olarak nitelendirilmekte ve önemli vergisel riskleri beraberinde getirmektedir.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12. maddesiyle düzenlenen örtülü sermaye müessesesi, objektif ve matematiksel bir ölçüt getirerek belirsizlikleri ortadan kaldırmıştır. Buna göre, ortak veya ilişkili kişilerden temin edilen borçların, hesap dönemi içinde herhangi bir tarihte dönem başı öz sermayenin üç katını aşan kısmı örtülü sermaye sayılmakta ve bu kısma isabet eden finansman giderleri (faiz, kur farkı vb.) kurum kazancının tespitinde kanunen kabul edilmeyen gider (KKEG) olarak dikkate alınmaktadır. Ayrıca, örtülü sermaye üzerinden hesaplanan faiz ve benzeri ödemeler, hukuki nitelik değiştirerek dağıtılmış kâr payı olarak kabul edilmekte; bu durum, borç alan kurum nezdinde KKEG kaydı

yapılmasını, borç veren kurum nezdinde ise söz konusu tutarların iştirak kazançları istisnası kapsamında değerlendirilmesini gerektirmektedir. Çalışmamızın dördüncü bölümünde örneklerle ayrıntılı olarak gösterildiği üzere, her iki tarafın da muhasebe kayıtlarını bu dönüşüme uygun şekilde düzeltmesi zorunludur.

Uygulamada en çok tereddüt edilen hususların başında, düzeltme işlemlerinin zamanlaması ve borç veren kurumun iştirak kazancı istisnasından yararlanabilmesi için aranan "verginin kesinleşmiş ve ödenmiş olması" şartı gelmektedir. Gelir İdaresi Başkanlığı'nın konuya ilişkin özelgeleleri incelendiğinde, aynı geçici vergi döneminde yapılan hesaben düzeltmelerde bu şartın aranmadığı; ancak dönem kapandıktan sonra yapılacak düzeltmelerde, borç alan kurum nezdinde yapılan tarhiyatın kesinleşip ödenmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Borç alan kurumun zarar beyan etmesi durumunda ise vergi matrahı oluşmadığı için ödenmiş bir vergi bulunmayacak; bu durumda ödeme şartının katı yorumlanması, borç veren kurumun istisnadan yararlanamamasına ve mükerrer vergilemeye yol açabilecektir. Bu nedenle, idarenin konuya ilişkin görüşlerinin yakından takip edilmesi ve tereddütlü hallerde özelge talep edilmesi büyük önem taşımaktadır.

Örtülü sermaye uygulamasının bir diğer önemli boyutu, 1 Ocak 2021'den itibaren yürürlükte olan finansman gider kısıtlaması ile etkileşimidir. Örtülü sermaye nedeniyle KKEG olarak dikkate alınan finansman giderleri, finansman gider kısıtlamasına tabi tutarın hesabında dikkate alınmamalıdır. Aksi takdirde, aynı giderin iki kez KKEG olarak dikkate alınması gibi mükellef aleyhine bir durum ortaya çıkabilecektir. Çalışmamızda verilen örneklerde de görüldüğü üzere, örtülü sermaye KKEG'si düşüldükten sonra kalan finansman gideri üzerinden kısıtlama hesaplanmalı ve toplam KKEG tutarı doğru bir şekilde tespit edilmelidir.

Aile şirketleri açısından bakıldığında, ortaklarla yapılan cari hesap işlemlerinin sürekli izlenmesi, dönem sonlarında borç bakiyelerinin analiz edilmesi ve örtülü sermaye riskinin proaktif bir şekilde yönetilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, dönem başı öz sermayenin doğru tespiti, istisna ve muafiyetlerin (örneğin, banka ve finans kurumlarından temin edilerek aynı şartlarla kullanılan borçlar) dikkate alınması ve gerektiğinde sermaye artırımını yapılarak borç/öz sermaye dengesinin optimize edilmesi, vergisel uyum açısından kritik öneme sahiptir. Ayrıca, yapılan düzeltme işlemlerinin kurumlar vergisi beyannamesinde doğru gösterilmesi, muhtasar beyanname ile stopaj beyanının süresinde verilmesi ve tüm bu işlemlerin usulüne uygun belgelerle (muhasebe fişleri, yardımcı tablolar, yönetim kurulu kararları) desteklenmesi, olası vergi incelemelerinde mükellefleri koruyacak en önemli unsurlardır.

Sonuç olarak, örtülü sermaye uygulaması, vergi hukuku ile muhasebe uygulamalarının iç içe geçtiği, teknik bilgi ve dikkat gerektiren bir alandır. Aile şirketlerinin kendilerine özgü finansman alışkanlıkları, bu riski daha da belirgin hale getirmektedir. Muhasebe kayıtlarının sadece biçimsel olarak değil, ekonomik özü yansıtacak şekilde tutulması, vergi mevzuatındaki güncel düzenlemelerin ve idari görüşlerin yakından takip edilmesi hem vergisel yükümlülüklerin yerine getirilmesi hem de olası cezai yaptırımlardan kaçınılması açısından hayati önem taşımaktadır. Bu bağlamda, aile şirketlerinin profesyonel danışmanlık hizmetlerinden yararlanmaları ve kurumsallaşma süreçlerini hızlandırarak finansman yapılarını şeffaf ve sürdürülebilir bir temele oturtmaları, uzun vadeli başarılarının anahtarı olacaktır.

KAYNAKÇA

- 1 Seri Nolu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (2007). *T.C. Resmî Gazete* (26482, 3 Nisan 2007).

- 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu (1961). *T.C. Resmî Gazete* (10700, 6 Ocak 1961).
- 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu (2006). *T.C. Resmî Gazete* (26205, 21 Haziran 2006).
- ÇEMBERCİ, M. (2013). Kurumsal yönetim ilkelerinin Türk aile işletmelerinin yönetim ilkelerine adaptasyonunun değerlendirilmesi. *Akademik Bakış Dergisi*, (34), 1-15.
- DEMİR, Z. (2021). Aile şirketlerinde sürdürülebilirlik açısından muhasebe ve raporlamanın önemi: Örnek olaylar. *İşletme Bilimi Dergisi (JOBS)*, 9(2), 261-300.
- DEMİRBAŞ, K. (2022). Örtülü Sermaye, Transfer Fiyatlandırılması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı ve Binek Otomobillerde Gider Kısıtlaması Uygulamaları Nedeniyle KKEG Olarak Dikkate Alınan Finansman Giderlerinin Durumu ve Muhasebe Kayıtları. (<https://www.muhasabetr.com/yazarlarimiz/kadirdemirbas/078/>). Erişim tarihi: 15 Ocak 2026
- GOTTARDO, P. ve MOISELLO, A. M. (2014). The capital structure choices of family firms: Evidence from Italian medium-large unlisted firms. *Managerial Finance*, 40(3), 254-275.
- GÖKSOY, Y. C. (2019). Sermaye şirketlerinde ortakların şirketten alacakları ile bu alacakların sermayeye ilavesi suretiyle yapılan sermaye artırımının özel hukuk açısından değerlendirilmesi. *Regesta Ticaret Hukuku Dergisi*, 4(1), 57-88.
- GÜCENME GENÇOĞLU, Ü. ve ERTAN, Y. (2012). Türkiye’de örtülü sermaye ve örtülü kazanç dağıtımı: İMKB 50 endeksinde bir uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (56), 85-100.
- IŞIK, H. (2005). *Çok uluslu şirketlerde örtülü kazanç ve örtülü sermaye: Uluslararası düzenlemeler ve uygulamalar ile Türk vergi sisteminin karşılaştırılması ve öneriler* (Ya-

- yın No. 2005/370). Maliye Bakanlığı Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı.
- KARSLIOĞLU, H. (2019). Ticaret hukuku açısından anonim şirketlerde örtülü kâr dağıtımı. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 23(4), 141-195.
 - KAVAL, H. (2016). Geri alınan payların vergilemesinde ve muhasebesinde sorunlar. *Gazi İktisat ve İşletme Dergisi*, 2(2), 87-116.
 - KIZILOĞLU, Ş. (2002). *Türk vergi hukukunda örtülü kazanç ve örtülü sermaye*. Yaklaşım Yayıncılık.
 - KOYUNCU, M. (2005). *Örtülü sermaye örtülü kazanç dağıtımı ve uluslararası transfer fiyatlandırması*. Maliye Hesap Uzmanları Derneği Yayınları.
 - LOPEZ-GRACIA, J. ve SANCHEZ-ANDUJAR, S. (2007). Financial structure of the family business: Evidence from a group of small Spanish firms. *Family Business Review*, 20(4), 269-287.
 - MICHÉLER, E. (2010). Disguised returns of capital: An arm's length approach. *The Cambridge Law Journal*, 69(1), 151-185.
 - MISHRA, C. S. ve MCCONAUGHY, D. L. (1999). Founding family control and capital structure: The risk of loss of control and the aversion to debt. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 23(4), 53-64.
 - OMAĞ, A. ve MASUN, M. A. (2022). Aile işletmelerinin sermaye yapısı üzerine bir inceleme. *Maliye ve Finans Yazıları*, (118), 221-238.
 - ÖNCEL, M. (1978). *Kurumlar vergisi açısından sermaye şirketlerinde örtülü kazanç ve örtülü sermaye*. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
 - RUF, M. ve SCHINDLER, D. (2015). Debt shifting and thin-capitalization rules: German experience and alternative approaches. *Nordic Tax Journal*, 8(1), 11-23.